

Vad gör SFAMs råd för kompetensvärdering?

(Förkortad och lätt redigerad version av artikel i tidskriften AllmänMedicin 3/2014).

”Jag hade trott att specialistexamen skulle vara utvecklande men inte att det skulle vara så himla roligt.” / Lina Hedén Hjort af Ornäs, examinand 2014

SFAMs råd för kompetensvärdering har hand om Mitt-i-ST, specialistexamen och ASK samt utbildning av värderare och examinatore. (Se under dessa rubriker här på hemsidan).

Rådet har för närvarande femton medlemmar, var och en med särskilda arbetsuppgifter. Medlemmarna är också aktiva värderare och deltar som lärare på kurserna i kompetensvärdering. Rådet brukar träffas några gånger per år. Vi har ett utvecklingsseminarium i början av hösten, ofta med någon inbjuden gäst som inspiratör och kunskapskälla. Däremellan träffas vi i samband med möten som de flesta rådsmedlemmar ändå deltar i, som SFAMs kongress, Mitt-i-ST-seminarium, kompetensvärderingskurs, och vi har flitig e-postkontakt.

Nätverk av Mitt-i-ST-värderare och examinatore.

Det finns cirka nittiofem aktiva värderare, varav cirka 20 nyutbildade under 2014 och 2015. De utför värderingarna och har också möjlighet att träffas årligen för utbyte av erfarenheter vid examinatorsmöte i samband med SFAMs kongress och vid ett seminarium om Mitt-i-ST i mars-april varje år.

Utbildning i kompetensvärdering

SFAMs tredagarskurs är grunden för att bli värderare för Mitt-i-ST och examinator för specialistexamen i allmänmedicin. Kursen är också en fördjupningsutbildning för handledare och studierektorer, eftersom bedömning av uppnådd allmänmedicinsk kompetens är en del av deras uppdrag. Kurserna annonseras på SFAMs hemsida i kalendariet. Vi har alltid en kurs i vecka 3, och även vid andra tillfällen när efterfrågan finns.

Aktiv värderare blir man när man efter godkänd kurs har genomfört en första Mitt-i-ST eller examination med stöd av en erfaren examinator. För att upprätthålla en gemensam standard för bedömningarna ska man gå kursen igen med några års mellanrum.

Ekonomi

Specialistexamen, Mitt-i-ST och kurserna bekostas av deltagaravgifter, som går till det administrativa arbetet kring värderingarna på SFAMs kansli, värderarnas reskostnader och arvoden, samt utvecklingskostnader för Mitt-i-ST och examen. Omsättningen är cirka 2 miljoner kr/år. Rådet får också, liksom övriga råd, ett bidrag på 20 000 kr/år från SFAM. Rådsarbetet sker ideellt.

Historik

Den första specialistexamen gjordes som ett pilotförsök i Norrbotten 1989 med tio deltagare. Sedan 1991 har examen genomförts årligen med växlande antal deltagare från cirka 20 till mer än 40. Grundstrukturen har förblivit densamma, men utformningen av momenten omprövas och

ändras kontinuerligt utifrån de erfarenheter som examinander och examinatorer bidrar med. Mitt-i-ST infördes 2002 och har rönt ökande efterfrågan så att vi de senaste åren har haft svårt att hinna förse alla anmälda med värderare, och det har blivit kö, som vi dock är på god väg att beta av. En ny trend kanske kan bidra till en lösning – allmänläkare som är på väg att gå i pension blir värderare och ställer på det sättet sin erfarenhet till förfogande för yngre kollegor.

Momenten i Mitt-i-ST och specialistexamen

Portfölj

ST-läkaren sammanställer en portfölj med betoning på reflektion över hur de olika inslagen i utbildningen har bidragit till kompetensen som allmänläkare, samt en värdering av egna styrkor och utvecklingsbehov. En kommentar från handledaren ingår också. Portföljen skickas till värderare/examinator i god tid före praktikdagen.

Praktikdag

Praktikdagen är central i både examen och Mitt-i-ST. Värderaren kommer till läkarens egen mottagning och sitter med vid några patientbesök, går igenom portföljen, och för samtal med handledaren och chefen tillsammans med ST-läkaren. Före praktikdagen har ST-läkaren skickat videospelade konsultationer och exempel på journaler, intyg och remisser. Värderaren får under praktikdagen inblick i ST-läkarens vardagsarbete och bedömer såväl medicinska kunskaper som allmänmedicinskt omdöme och kontakten med patienterna. Intrycken sammanställs i en rapport till ST-läkaren.

Skriftligt prov

I examen ingår, till skillnad från Mitt-i-ST, ett skriftligt prov med ett tiotal uppgifter hämtade från allmänmedicinsk vardag. Provet skrivs på den egna mottagningen samtidigt i hela landet. Ansvariga för provet inhämtar förslag till uppgifter, sammanställer provet, värvar granskare bland examinatorerna, organiserar granskningen, och sammanställer granskarnas bedömningar till ett slutligt resultat.

Uppsats

Redan från första examen 1989 har en uppsats ingått som ett moment i specialistexamen. Då var det ovanligt att ST-läkare gjorde ett vetenskapligt arbete. Nu ingår det i målbeskrivningen, och de flesta uppsatserna skrivs som en del av den obligatoriska forskningsmetodik kursen. Om uppsatsen är godkänd vid en allmänmedicinsk institution eller FoU-enhet blir den numera automatiskt godkänd för examen, förutsatt att den har allmänmedicinsk relevans. Uppsatsen presenteras vid SFAMs kongress, där examinanden också får ta emot sitt diplom under högtidliga former.

ASK – kompetensvärdering för den erfarna specialisten

ASK – allmänläkares kompetensvärdering i kollegial dialog – är ett sätt att stärka sin professionella utveckling genom att värdera den egna kompetensen tillsammans med en kollega. Även om man kan genomgå specialistexamen när som helst från sista halvåret av ST och framåt, passar oftast andra sätt bättre för en erfaren specialist. ASK bygger på de moment som ingår i specialistexamen men med stor frihet att välja former som passar den enskilda läkaren. ASK sker dialog med en kollega, gärna ömsesidigt. ASK är tänkt att kunna fungera som recertifiering och genomförs med 5-7 års intervall under en yrkeskarriär. Ett femtiotal medlemmar står på ASK-nätverkets sändlista. ASK-seminarier och kurser hölls tidigare årligen. Efter ett uppehåll på

några år hölls åter en kurs hösten 2014, och ytterligare en planeras till hösten 2015. Är du intresserad, hör av dig till Robert Svartholm, polarull.svartholm@telia.com eller någon annan i rådet.

Rådet på hemsidan

Läs mer om rådet på SFAMs hemsida www.sfam.se. Vi behöver många nya värderare och vi behöver några nya medlemmar i rådet. Om du är intresserad av det, eller om du har synpunkter och frågor, hör av dig till Ulf Måwe, ulf@mawe.se, eller någon annan i rådet.

juni 2015

Författare: Karin Lindhagen, karin.lindhagen@sfam.se,
i samråd med övriga medlemmar i kompetensvärderingsrådet

